

מתי זה צולם? אז או עכשיו? השבוע ממשיכים השיעים במלאכת הזוועה שבה התחילו הפלאנגות לפני 3 שנים. המטרה היא זהה

צברה ושאלת לא: הטבח השני

כעבור שבוע, והפקירה את הפלסטינים לגורלם, מתוך תיקווה ששרון יכבוש גם את מערב־העיר, יהרוג את ערפאת ויחסל את כוחותיו. אולם הרבר לא עלה יפה, ושרון נאלץ להניח לערפאת ולכוחותיו להתפנות מביירות בכבוד.

ציר

דמשק ירושלים

שותף השלישי במזימה, בשיר אל־ג'מילי, ביקש לגרש את מאות אלפי הפלסטינים משטח לבנון. כפי שקבע דוח ועדת־כהן, מסר על כוונה זו מראש לממשלת־ישראל. ניתן היה לעשות זאת רק על־ידי ביצוע מעשי־זוועה כה מחרידים, עד כי מאות אלפים ייתקפו בפאניקה ויברחו מלבנון.

זאת היתה גם כוונת שרון. (כאשר פירסם העולם הזה לראשונה את תוכנית־המילחמה של שרון, תישעה חודשים לפני המלחמה, דובר בה בפירוש על כוונתו של שרון להביא לסילוק הפלסטינים מלבנון. שרון רצה שהם יברחו לסוריה, ומשם לירדן, ויקימו שם מדינה פלסטינית.) על רקע זה נערך עליידי אני שיו של בשיר, אחרי הירצחו, הטבח הגדול של צברה ושאל תילא.

אולם הזעקה העולמית והתגובה המופלאה של הציבור הישראלי מנעו את הגשמת המזימה. מאות אלפי הפלסטינים לא ברחו. מחנות־הפלסטינים נש"ארו כפי שהיו. העצמאות של אש"ף לא נפגעה, אלא להפך — התחזקה. הנהגת אש"ף נשארה מחוץ לתחום השליטה של סוריה. הנסיון לחולל בי 1983 מרידה באש"ף ולחסל את הנהגת ערפאת מכשנים לא הצליחה גם היא. המורדים — סוכני סוריה ולוב — נשארו ענף מדולדל בדמשק.

על רקע זה ערכו הסורים נסיון נוסף להשמיד את ערפאת. בסוף 1983 הם שיגרו את סוכניהם הפלסטיניים — אברומסא, אחמד ג'בריל ואחרים — לתקוף את מחנות־הפלסטינים הפלסטיניים ליד טריפולי, בצפון לבנון. ערפאת עצמו הסתגן לאיזור והעמיד את

ראש ממשלת־ישראל, יצחק רבין, רצה או שהצבא הסורי יגיע עד לגבול הישראלי־לבנוני, כדי למנוע כל מרי־חב"קיום מאש"ף. רעתו לא התקבלה, בגלל התנגדותו של שר־הביטחון שימי עזון פרס, אויבו של רבין. נקבע "קו אדום", ונוצר שטח־הפקר בין צבאות ישראל וסוריה. שם קמה המיני־מדינה של אש"ף.

בי 1978 ניסתה ישראל לחסל מיני־מדינה זו, במלחמת־ליי־טאני. סוריה לא נקפה אצבע, אך המיבצע לא נשא פרי, מלבד הקמת ממלכתו הקטנה של סעד הרדאד.

השלב הבא בא בי 1982. מלחמת־לבנון היתה במקורה קנוניה רבת־שותפים. הסורים רצו במלחמה, כדי שצה"ל ישמיד את אש"ף העצמאי. לכן הורו לסוכניהם להרוג את השגריר שלמה ארגוב בלונדון וסיפקו את האמתלה למלחמה, שהאמריקאים תביעו אותה. הסורים לא ידעו, כמוכח, ש"אריאל שרון מתכוון לתקוף גם אותם ולגרשם מלבנון — כוונה שלא היתה ידועה גם לשרי ממשלת־ישראל. שרון, הוגה־דיעות פרימיטיבי, לא הבין כלל את הרקע המדיני.

בגיזרה המערבית הגשים שרון את תיקוות הסורים. הוא עלה לביירות, חיסל את המיני־מדינה של אש"ף בדרום. סוריה הפסיקה את הלחימה

עצמאי, וחסול מנהיגותם של יאסר ערפאת וחבריו, מייסדי תנועת פת"ח, שרשמה על דיגלה את שיחרור הפלסטינים מכל אפטרופסות ערביות. מובן מאליו שמטרות סוריות אלה משתלבות במעט אוטומטית במטרותיה של מדינת ישראל, ועל רקע זה קם ציר ירושלים־דמשק, שעבר גילגולים רבים.

בי 1975 החלה מלחמת־האזרחים הלבנונית. היא פרצה ביוזמת הפלאנגי גות, שגורו את הפלסטינים בכוח למ"ערבולת. ישראל עודדה את הפלאנגות לנקוט עמדה קיצונית. כאשר ניצחו הפלסטינים ובעלי־ביתם (שיעים, דרוזים, סונים) בשדה־הקרב, פלשה סוריה ב־1976 ללבנון, בעידוד אמריקאי ובהסכמת ישראל. הסורים ניסו להשיג מיד את הכוחות הפלסטיניים. תוך כדי כך ערכו הפלאנגות את הטבח הגדול במחנה־הפלסטינים הפלסטיניים תל־אלי־זעתר, ומעשי־טבח דומים במחנות אחרים. הצבא הסורי שיתף פעולה

בוועות אלה, ומשקיף ישראלי — ח"כ בנימין (פואד) כנ'אליעזר, נכח בהן. אך הנסיון הסורי לחסל את אש"ף לא עלה או יפה, הן בשל ההתנגדות העקשנית של הכוחות הפלסטיניים ב־שדה־הקרב (ליד בחמדון ובתוך צידון), הן בשל התערבות מדינית נמרצת של סעודיה.

הציבור הישראלי חייב להבין את המתרחש, מפני שזה נוגע גם לו. גם מבחינה מוסרית אין בעל־מצפון יכול להתבונן בשיוויון־נפש בטבח הנערך בארץ שכנה, באיזור שהיה לא־מכבד תחת שילטון ישראל.

סוריה: מזימה בשלבים

טבח זה, כמו בכל מעשי־הטבח הקודמים, משתלבות למעשה שתי מערכות: המערכה הפנימית בין הכוחות הלבנוניים השונים על השליטה, והמערכה הגדולה של המישטר הסורי נגד העם הפלסטיני.

מבין שתי המערכות, השניה חשובה יותר — כי שום כוח אינו יכול לפעול כיום בלבנון בלי חסות סורית. מוקד המאורעות הוא דמשק, והאח הגדול הוא האפטי אל־אסד, השועל המגואלי־בדם.

אסד מנהל מזה שנים רבות מדיניות עיקבית ונמרצת, שמטרתה ארוכת־הזמן היא לחסל את קיומה של מנהיגות לאומית פלסטינית עצמאית, ולמנוע את הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית, שלא תהיה גרורה ובת־חסות של סוריה. פירוש הדבר: שבירת אש"ף כגורם

שמות צברה ושאלת לא, שהר־עידו לפני שלוש שנים את העיר לם, עלו שוב לכותרות, וגם הפעם באותו ההקשר הנורא: טבח המוני.

אנשי המיליציה השיעית אל־אמל הקיפו את המחנות, חדרו לתוכם וערכו בהם טבח. במשך ימים ארוכים לא הניחו לציוות־ההצלה ולעיתונאים להיכנס לתוכם. מאות, ואולי אלפים רבים של פצועים לא זכו בטיפול, ואין לדיעת כמה מהם מתו. יתכן שהדבר לא ייודע לעולם, כי השיעים, כמו הפלסטינים, הביאו טרקטורים לקיבורת הגופות.

שפתח בזעקה גדולה ומוצדקת כאשר נערך הטבח תחת הכיבוש הישראלי, הסתיי סק השבוע בזעקה קטנה מאוד. לשווא ניסו עיתונאים ומוסדי דות־סעד לערוך סערה עולמית, שתשים קץ לזוועות.

גם בישראל לא נשמעו קולות. מלבד הרשימה המתקדמת לשלום, לא התריע איש על המתרחש. רק"ח, שוע"ק, כאשר נערך הטבח בחסות אריאל הפעם, מסתפקת בקול ענות חלושה

מה קרה? על מה נטושה המערכה? מי לוחם במי? מי עוזר למי? לשם מה? האורח הישראלי, שהתעייף מן הבוז הלבנוני, משך ככתפיו. אבל